

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

1/2 an 60 „ (30 lei)

1/4 an 30 „ (15 lei)

O lună 10 „ (5 lei)

Un nr. 50 fil. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un sir garmond:
odată C. 1:50 a doua
și a treia oară C. 1:20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

Blajul de mâine.

Viitorul Blajului nu e chestie de patriotism local. Dacă trebuie să ne închinăm toți cu recunoștință marelui trecut de jertfe și de muncă al acestui cuibușor de mândrie națională, nici viitorul lui nu ne poate fi indiferent.

Destul a suferit în trecut! Trăznetele urgiei maghiare nu s'au descărcat doar cu atâta furie asupra nici unui colț românesc, ca tocmai asupra celei mai temute fortărețe de cultură națională. Și Blajul a fost paratoner bun. A rămas prizărit, sărac, a cârpit cum a putut, dar n'a jertfit nici o iotă din ideal!

Dar dacă a purtat cu fală ranele primite în luptă eroică, ar fi o rușine națională să nu le vindecăm măcar acum, când a sosit ceasul răsplătirii. Dacă a țesut cu atâtea lacrimi și zbulcium mantia de aur ce îmbracă zările României de mâine, trebuie să i-se dea loc de frunte în această Românie.

Și totuș nu este așa. Se pare, că l-am uitat. Alergăm în goană sălbatică, indivizi și instituții, și ne zbatem pentru realizarea maximului de dorințe ce ni-l oferă noua situație și nu avem timp să ne mai gândim și la cei cari au rămas îndărăt pregătind noua stare de lucruri. Ba, așa în treacăt, îi aruncăm nu arare verdictul: *Blajul a fost, fuit Ilion!*

Dar e o crimă sentința asta! Blajul acesta al energiilor și forțelor condensate, sinteza mândrului suflet

românesc din Ardeal, din simbol falnic ce-a fost, nu vrea și nu-i iertat să ajungă o palidă legendă, cu care adormi copiii în școală. Dacă până acum nu s'a mestecat în vâlmășagul celor se ghiontesc și fac și dreg și strigă și „se învârtesc” monopolizând viitorul pentru sine, să nu fie rău înțeles.

Aceasta încă nu înșamnă, că nu ar mai avea putere și dor de viață. Nu înșamnă, că bătrân și strein în lumea nouă pentru care a luptat atâta, nu și-ar mai afla alt rost, decât să privească satisfăcut din unghiulețul său la desfășurarea energiilor de primăvară din juru-i, așteptând câte-o privire doar dela cei cari mai dau ceva pe trecut.

O nu! Blajul nu-i obiect de muzeu!

Dacă nu s'a înbulzit și nu și-a strigat în piață în învâlmășeala clipelor dintâi propriile dureri și dorințe juste, înșamnă numai, că și-a continuat tradițiile vechi, spiritului acela de adâncă înțelegere a lipsei neamului, care lucră cu răbdare la clădirea edificiului întreg mai înainte de-aș pretinde locul ce i-se cuvine în el.

Dar Blajul vrea să trăască! Vrea să aibă și în viitor rolul și locul la care îl îndreptățește trecutul. Și dacă nu va fi cel dintâiu centru comercial și industrial, și nu va conduce în politică și artă și — fie! — nici chiar în știință, totuș va trebui să fie un puternic centru școlar, un Oxford româ-

nesc, care cu instituții culturale multe și bune va fi și pe mai departe farul luminos de îndreptare culturală și moralizatoare, care a fost în trecut.

Și va fi! Ședința consistorială de Sâmbătă a adus hotărâri de cea mai mare importanță în privința aceasta. Se deschide la toamnă *liceul de fete*, cu internat. Se începe, zilele acestea, zidirea unui edificiu grandios pentru *Orfelinat*, instituția, care realizată după planurile Mitropolitului actual, va fi cea mai însemnată între toate instituțiile similare din România Mare. Cele două edificii principale — pentru băieți și fete — pe toamnă vor fi sub acoperiș, adăpostind în anul 1920 la 300 orfani, număr care de sigur va crește. Va urma apoi școala de agronomie, atelierele și seria celorlalte instalații legate de Orfelinat. Cunoșcând feliul de a gândi și lucra al conducătorilor de azi, nu ne îndoim, că școala

comercială, a cărei lipsă se simte așa de tare, încă va urma încurând, precum nu va mai întârzia nici regularea și modernizarea orașului.

Frumoase începuturi și îmbucurătoare semne de viață nouă. De-acum la lucru! În calea planurilor noastre nu mai stă muntele blăstămat al forței dușmane. Blajul nu poate avea în România mare decât fii și prietini, pentru cari a lucra la ridicarea Blajului e datorință și cinste.

Cel dintâi între prietini e însuș M. Sa Regele Ferdinand, care a declarat solemn, că Blajul trebuie să aibă un viitor demn de trecut.

Tot așa Al. Sa Prințul Carol și toți bărbații conducători ai neamului. Și e firesc să fie așa!

Este doar o chestie de demnitate națională, ca *Blajul de mâine să fie în realitate ceea ce era în visurile noastre Blajul de ieri!* (ap.)

Comunicat oficial din
26 Iunie 1919.

Frontul de est: Bande bolșevice au încercat să treacă Nistrul pela Kitzcani-Streinci și Pugezeni. Au fost asvârlite înapoi cu perderi.

Frontul de vest: În sectoarele Rakamáz și Szolnok, luptele continuă înversunat. Trupele noastre se găsesc peste tot în înaintare.

Capturări: 6 ofițeri, 610 soldați, 2 tunuri, 5 mitraliere, mult armament și munițiuni.

Perderi: Morți: Colonel Temeroveanu Victor căzut

în fruntea trupelor ce conducea la asalt. Locot. Constantinescu Gheorghe și 54 soldați.

Răniți: 5 ofițeri și 379 soldați.

*

Bucovina întreagă e a României. În conziliul de ministri întrunit Sâmbătă la dl Brătianu, prim ministru a făcut comunicări interesante. S'a luat cunoștință despre starea excelentă în care se află oștirile dela Tisa. S'a comunicat apoi hotărârea luată de Conferența păcii în chestia Bucovinei.

Teritoriul din nordul Bucovinei — precum se știe —

eră în litigiu. Ucraina o pre-
tinde pe motivul, că în par-
tea aceasta locuiește o masă
compactă de ruteni.

Marile Puteri au hotărât
acum, ca Bucovina întreagă,
așa cum e delimitată în tra-
tatul din 1916 să fie alipită
României, rămânând, ca în
urmă conferința să-i delimi-
teze definitiv granițele.

Tratatul cu Austria.

— Clauze cari ne privesc. —

Art. 70. — Intr'un răstimp
de doi ani dela punerea în vi-
goare a prezentului tratat, su-
pușii austriacii în vârstă de 18
ani și stabiliți în teritoriile dis-
tribuite României în conformi-
tate cu prezentul Tratat, vor
avea facultatea de a opta pentru
vechea lor naționalitate.

Românii, supuși austriaci, în
vârstă de peste 18 ani și sta-
biliți pe teritoriile fostei mo-
narhii austro-ungare, vor avea
de asemenea facultatea de a
opta pentru naționalitatea ro-
mână.

Plata despăgubirilor de război.

Art. 199. — Fiecare din sta-
tele cărora li-s'a atribuit un
teritoriu austriac cât și fiecare
din statele ieșite din dezmem-
brarea Austriei inclusiv Repu-
blica Austriacă, vor trebui să-și
asume răspunderea unei părți
a datoriei fostului guvern au-
striac special garantată de căile
ferate, de minele de sare sau
alte bunuri, așa cum era con-
stituită la 28 Iulie 1914. Partea
pe care o va asuma fiecare stat
va fi aceea care după avizul
Comisiunii despăgubirilor, re-
prezintă partea de datorie ga-
rantată de drumurile de fier,
minele de sare și alte bunuri
cedate de Austria suszisirului
stat, în baza tratatului de față
sau a tratatelor și convențiilor
complimentare.

Valoarea obligațiunii relativ
la datoria garantată luată asupra
sa de fiecare stat, afară de
Republica Austriacă, va fi eva-
luată de comisiunea despăgu-
birilor după principiile pe care
aceasta le va crede echitabile.
Valoarea astfel fixată va fi scă-
zută din suma datorită de Au-
stria de statul în chestiune
pentru bunurile și proprietățile
guvernului austriac, dobândite
de acesta odată cu teritoriu
cedat.

Fiecare stat va fi răspunzător
numai pentru partea de datoria
garantată asumată de el în baza
articolului de față, iar purtătorii

părții de datorie garantată, asu-
mată de Statul cesionar, nu vor
putea reclama contra nici unui
alt stat.

Bunurile afectate special ga-
rantării datoriei vizate de arti-
colul de față, vor rămâne afec-
tate special și garantării noilor
datorii. Dar în caz când tra-
tatul de față ar avea de urmăre
să repartizeze aceste bunuri între
mai multe state, fracțiunea si-
tuată pe teritoriul unuia, va ga-
rantă partea de datorie asumată
de numitul stat, cu excluderea
oricărei alte părți din datorie.

**Presă Franceză și Tra-
tatul Bulgar.** Presă franceză
se ocupă actualmente cu tra-
tatul și situația Bulgariei. Zia-
rele afirmă că tratatul de pace
cu acest stat ar fi complet
redactat. S'a decis în acest tra-
tat o diminuare a teritoriului
actual al Bulgariei.

Ziarul „Excelsior“ spune;
Bulgaria va eși scăzută din a-
ventura în care s'a aruncat
dintr'o ambiție rău stăpânită.
Acest ziar crede a ști că despăgu-
birile ce va plăti Bulgaria, se
vor ridica la suma de peste
un miliard.

„Democrație“ scrie: Nici un-
ul dintre vinovați nu va scăpa
de sancțiuni. Să nu se uite că
bulgarii au jefuit sistematic. Ei
s'au silit să desnaționalizeze
Macedonia prin deportări și
crime de totfelul. Prin conduita
lor bulgarii au urmărit distru-
gerea populațiilor eline din
Macedonia orientală. Nici un
alt popor nu a mai avut o a-
tare conduită.

D. Gauvain în „Debats“ ana-
lizând concluziile comisiunii
spune că toate faptele bulgari-
lor arată, că ei sperau că vic-
toria germană va amnestia tot-
tul. Din înălțimea pe care s'au
urcat prin trădare, Bulgaria
trebuie să dea socoteală.

Dacă Bulgaria va scăpa de
consecințele crimelor sale nu
va mai fi dreptate în lume. Și
chiar dacă Bulgaria ar putea
plăti indemnizația aceasta n'ar
compensa relele ce a cauzat.
Datoria Conferinței este de a
opri ca pe viitor să se repete
atari întreprinderi criminale și
să ia măsuri în consecință“.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca
infractori;

a) Acei cari fără rea cre-
dință prin localuri publice
gări, trenuri, pe străzi, etc.,
vor comunica, colporta, co-
mentă în orice chip, știri fie
adevărate, fie imaginare, sau

părerii relative la operațiunile
de război, situația și dislo-
carea trupelor, dispozițiunile
autorităților militare, sau orice
chestiune privitoare la armata
română.

2. Această infracțiune se
va judeca și condamna de
pretori în prima și ultima
instanță, cu închisoare până
la un an și cu amendă până
la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus
se vor fi săvârșit în scopul
de a spiona, sau trada, se
aplică pedepsele prevăzute
de legile penale în vigoare
în timp de război.

Liceul din Turda

a fost preluat de noul director
Petru Suciu, fost profesor la
liceul nostru din Blaj, în 24 și
25 a lunii curente. Când adu-
cem aceasta la cunoștința pu-
blicului românesc, facem tot-
odată un apel călduros către
toți intelectualii noștri dela
sate. Lor le incumbă acum da-
torința mare, de a indemnna pe
țărani noștri, ca să-și trimită
cât mai mulți băieți la școală.

Acum avem școli multe. A-
ceste școli trebuie să le im-
plem cu elevi de ai noștri. Ță-
ranii noștri, cari până acum nu-și
cam dedeau băieții la școală,
trebuie să înțeleagă, că acum
s'au schimbat vremile, că avem

statul nostru, pentru întărirea
cărui trebuie să ne crelem o
număroasă clasă de cărturari.
Preoții și învățătorii dela sate
să-i lumineze. Nu numai țărani
mai în stare, ci chiar și cei
mai lipsiți, dacă au băieți har-
nici, să și-i dea la școală, căci
statul le va veni într'ajutor.
Aproape pe lângă fiecare liceu
se va deschide câte un internat,
unde va fi primit un număr
mai mare de elevi. Cei mai
săraci se vor împărtași de
favoruri.

Un astfel de internat se va
deschide, încă la toamnă, și pe
lângă liceul din Turda. Pentru
ca internatul să fie provăzut
cât mai bine și pentru ca să
poată fi primiți, cât mai mulți
elevi, va fi lipsă de concursul
material al românilor de pretu-
tindenți, dar mai ales a celor
din județul Turda. Avem firma
convingere, că fiecare român
va contribui cu obolul său,
pentru de a putea ridica un in-
ternat corespunzător pe lângă
acest ticeu.

*Inscrierile la liceu se încep
în 1 Aug. și tin până în 15 Aug.*

Prelegerile se vor începe nu-
mai în 1 Octomvrie. Deodată
cu inscrierile se vor face și pre-
notările pentru internat, când
se vor comunica și condițiile
de primire. Tot atunci se vor
împărți și liste de subscrieri
pentru internat.

Părinții sunt rugați să-și
inscrie băieții la terminul fixat.

Concurs la orfelinatul din Blaj.

Nr. 2447—1919.

Cercular.

Concurs pentru primirea în Or-
felinat a orfanilor mai ales din
război, fii ai arhidiecezei gr-
cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Cu provocare la cercularul
acestui ordinariat de datul 3
August 1916 Nr. 4300 și pe
lângă condițiile de mai jos pu-
blicăm concurs pentru primirea
în Orfelinatul gr-cat. român din
Blaj, a orfanilor mai ales de
război, lipsiți și avizați la ocro-
tirea în Orfelinatul nostru.

Mamele ori tutorii, cari do-
resc să-și crească orfanii în
Orfelinat trebuie să-și înainteze
rugărilor, către acest Consistor,
prin Oficiul parohial, până în
20 August 1919.

Rugarea trebuie să fie înze-
strată cu următoarele documente:

1. *Extras matricular de botez*,
și document despre moartea
tatălui căzut în război. Cei
trecuți de 6 ani, dacă au cerce-
tat vre-o școală, să alătore și
atestatul școlar.

2. *Atestat de paupertate*, res-
pective despre starea materială,
dat de antistia comunală și vi-
dimat de Oficiul parohial local.

3. *Atestat medical* despre de-
plina sănătate a orfanului. Ate-
statul acesta se cere pentru
încunjurarea eventualelor spese
zădarnice. Căci trebuind să fie
vizitați orfanii primiți și de me-
dicul arhidiecezan, cu prilejul
prezentării lor în Orfelinat, s'ar
putea întâmpla, ca un orfan
oarecare, despre care tutorul ori
mamă-sa credea să fie deplin
sănătos, și astfel nu l-au mai
vizitat prin medicul de acasă,
aievea el să nu fie sănătos, și
astfel să fie respins din Orfeli-
nat, prin ce s'ar face un drum
și spese zădarnice. Ceice even-
tual au fost revaccinați să ală-
ture și atestatul de revaccinare,
ca să nu mai fie revaccinați de
nou.

4. *Declarațiune legală din
partea tutorului*, că nu va scoate
orfantul din Orfelinat, până la
împlinirea anului al 18-lea, iar
orfana până la anul al 16-lea
împlinit. Formula e următoarea:

Declarațiune:

Subscrișul ca tutorul minoranului
născută în comuna
comitatul

la 19
declar, că la cazul, că Orfelinatul gr. cat. român din Blaj ar primi în institut pe numitul orfan.

1. Nu-^o voi scote și n'am drept să-^o scot până la plinirea vrăstei lui de ¹⁸/₁₆ ani, și astfel termenul de petrecere în institut ține până la anul al ¹⁸/₁₆-lea: Ba dacă ar cere interesele orfanului și s'ar învoi și direcțiunea Orfelinatului, i-mi dau învoirea, ca orfanul să rămână în Orfelinat, pe lângă contract special, până la ajungerea anilor de majoritate.

2. Scopul Orfelinatului și menirea lui, statutele lui și regulamentul lui de casă le cunosc și le aprob întru toate și astfel educarea și disciplinarea orfanului, cari pe baza §-lui 10 din articolul de lege XX din 1877 i-mi compet mie, pe baza §-lui 89 al legii numite le concred direcțiunii Orfelinatului.

3. Mă oblig, că ajutorul cel voi primi din cassa statului pentru intertenția orfanului îl cedez Orfelinatului pentru intertenția și creșterea orfanului și dau drept direcțiunii Orfelinatului, ca ajutorul acesta să-l poată ridica direct, fără a mă mai întreba pe mine.

4. La caz, că orfanul ar câștiga prin moștenire ori prin donațiune vre-o avere, după ce Orfelinatul e pentru orfanii lipsiți mă oblig, că din venitul curat al acestei averi, întrucât ar ajunge, să plătesc speșele de intertenție și de creștere ale orfanului în Orfelinat.

Dat în la 1919.

martori:
N. N. N. N.
tutor.

Orfanii, respective tutorii lor, vor fi avizați prin Oficiul parohial local despre primirea ori neprimirea orfanilor în Orfelinat. Documentele celor primiți vor rămânea la Orfelinat, iar ale celorlalți se vor restitui.

Orfanii primiți se vor prezenta, pe ziua statorită în rezoluțiune, înaintea direcțiunii Orfelinatului, însoțiți de tutorul ori îngrijitorul lor, îmbrăcați și încălțați, aducând cu sine toate hainele, ce le au, pe cum și o străiucă de școală.

Rugările neînregistrate cu documentele de mai sus, ori întrate după termen, nu se vor lua în considerare.

Blaj din ședința conzistoriului Arhiepiscopesc de Alba-Iulia și Făgăraș, ținută la 26 Iulie 1919.

Dr. Vasile Suciu,
vicar capitular.

Comerț și Industrie.

II.

Înainte de războiu se pornise în Blaj mișcarea, ca prin conferințe sistematice ținute, să se dea meserișilor noștri o anumită cultură intelectuală și socială. A venit însă războiul și a tras dungă peste planurile aceste, arătându-ne, că pe lângă cultura intelectuală și socială, meserișii și comercianții noștri au nevoie de o cultură profesională.

Iar pentru câștigarea cunoștințelor profesionale, — teoretice și practice —, trebuie să se adopte un proiect de lege pentru organizarea învățământului profesional și pentru obligativitatea acestui învățământ.

Să se creieze școli și cursuri profesionale pentru învățăcei, lucrători și funcționari de comerț și industrie. — Să cerem dela statul român, că precum se îngrijește de învățământul primar în aceeași măsură să se îngrijească și de învățământul profesional, care reprezintă pentru neamul nostru același interes vital. Cu cât un popor e mai sărac cu atât e mai înapoiat în cultură. Să dăm carte poporului, dar în același timp să facem să fie românesc întreg comerțul și toată industria țării binecuvântate de Dumnezeu cu toate bunătățile.

Pe pământul nostru avut și mărit întrevăd o luptă economică foarte aspră — între streini și între noi.

Din lupta aceasta numai așa vom putea ieși învingători, dacă societatea românească va merge mână în mână cu meserișii și comercianții români.

Și trebuie să fim ferm decisi să învingem — altcum vom fi robii capitalului străin — vom fi iobagi în propriul nostru pământ.

Independența noastră politică trebuie să ne aducă și independența noastră economică.

Pe lângă sprijinul întreg și necondiționat ce are să ni-l dea statul — trebuie să vină societatea românească să sprijinească efectiv orice mișcare economică. — Sprijinul societății e mai de valoare ca sprijinul statului, pentru că în organizația ei conștientă zace nu numai viața singuraticilor comercianți și meseriși, ci viața însăși a țării. — O societate conștientă va ști, că banul dat străinilor e o zală din lanțul ce are să ne frângă — iar banul dat meserișilor și comercianților români este prosperarea singuraticilor și a țării întregi.

În lupta economică, ce o să o purtăm, avem să fim stăpâniți de o disciplină de fier și de o

moralitate exemplară. Prin felul nostru de a ști cui dăm banul și cum îl dăm vom crește o clasă de meseriși și comercianți cu dragoste și grijă de noi și de avutul nostru, pe care li-l dăm cu dragă inimă. Acțiunea solidară a societății va ști înfrâna sau zdrobi poftele și nižuțele fără conștiință de a se înavuți pe nemuncite; va ști armoniza munca ce produce și împarte cu consumul. Între producător, distribuitor și publicul consumator trebuie să fie o legătură strânsă de consideratie și dragoste mutuală.

Și aceasta e chemată să o facă marea societate a neamului românesc.

Pentru că înzădar va ajuta statul întreprinderile românești — dacă societatea, ușuratică și neorientată, va da banul pentru trebuințele zilnice fără să se întrebe cui îl dă. — Statul vine cu ajutorul prim la inițiativă — continuarea însă, la noi, pe lângă istețimea întreprinzătorului, o va face societatea românească. Suntem începători și

dacă acum nu vine societatea să sprijinească exclusiv economia noastră ne pierdem cu toții. Să nu ne lăsăm înșelați de teoriile proaste ale umanitarismului fals, pe care îl cântă pe toate gamele ovreimea, cea mai excusivistă specie de pe rotogolul pământului. Avem mulți dușmani între granițele patriei noastre, dar cel mai pervers, astut și laș este ovreimea. — Acest neam corosiv poartă cu sine elementele cele mai periculoase de demoralizare. Pe unde trece el neconturbat rămâne în urma lui numai plâns și sărăcie, ruină și potop. — Și aceasta, mai bine ca în zilele noastre, nu am putut-o vedea nici când.

Pentru ovreime nu există țară și naționalism în înțelesul nostru, — pentru ei naționalismul e regional — și de aci trece apoi în *internaționalism*. Internaționala, cântată de mulțimea zăpăcită și neorientată, este fructul propagandei de distrugere a acestui element parazitar. Văsu.

Impresii din Basarabia.

De copil mic aveam o deosebită dragoste față de Basarabia și nu voi uita niciodată cu câtă duioșie cântam la școala românească din Reghinul săsesc »Despărțirea Basarabiei de către România«, o cântare, care în acele vremuri se putea cânta încă și în școlile românești din Ungaria. Cu mult dor și drag am pus deci piciorul pe pământul sfânt al Basarabiei, la gara Ungheni rusești, în ziua de 15 Iulie, când cu un tren special congresiștii corpului didactic de toate gradele din întreaga Românie, întruniți la Iași, am plecat spre Basarabia.

Încă în gară am avut fericirea să vorbesc cu un țaran român din Basarabia, care ne spunea în limba sa dulce moldovenească, că el iubește mult România, care i-a scăpat de bolșevici. »Noi suntem Moldoveni, și ni place de voi. Ni dați acum și pământuri și o fi pace în țară și vom fi toți una«. În simplitatea sa acest țaran îmbrăcat în port străin a desvălit dorințele întregului popor moldovean din Basarabia. Durere, că în excursiunea noastră scurtă din Basarabia n'am avut alt contact cu țărani, dar, după cât îmi spuneau fruntașii români din Chișinău, tot cam același este duhul moldoveanului pe tot întinsul Basarabiei mănoase: să i-se asigure adecă pământ, să fie pace și el trăiește în bună trăie cu noi.

Trecând cu trenul dela Un-

gheni până la Chișinău am văzut cu ochii bogăția Basarabiei. Lanuri frumoase de spicoase, o mare întregă de cucuruz cam întârziat în urma ploilor, sate mari cu biserici frumoase, satele asemănătoare celor din Moldova, ținuturi ca și cele din Ardeal cu dealuri și văi mănoase, vii întinse și binecultivate și apoi bucate minunate și iarăși bucate. După cum ne asigurau Chișinăenii, singură Basarabia e în stare să alimenteze cu bucate întreagă România mare.

La Chișinău primire grandioasă făcută de membrii corpului didactic de toate gradele din Chișinău, de oficialitate, de corul »Graiul Neamului«, oare ne-a cântat cu atâtă măiestrie »Deșteaptă-te Române«, de orchestra militară din Cernăuți, care, când a intonat hora unirii ne-a făcut să ne încingem cu toții într'o adevărată horă a unirei, fiind de față reprezentanții tuturor ținuturilor locuite de români.

După Te Deum-ul dela Catedrală, descris în Nrul 143 al »Unirei«, ne-am îndreptat cu toții spre Sala — Eparhială din palatul reuniunii preoților basarabeni, o sală luminoasă și admirabilă cum mai rar poate omul vedea, făcută pe cheltuiala Reuniunii. Oare preoții noștri când vor ajunge să aibă și ei un așa palat?

S'au început apoi vorbirile de bineventare ținute de reprezentanții diferitelor corporațiuni și

reuniuni, cu răspunsuri din partea noastră, vorbiri, cari oricât ar fi fost de frumoase și din inimi izvorite, ni-am obosit peste măsură, mai cu seamă, că au durat dela ora 1 până la 4 după prânz, și eram flămânzi și obosiți de drum. — S'au ținut 11 sau 12 vorbiri; noroc, că corul »Graiul Neamului« se amesteca și el din când în când în program și ne delecta cu bucățile naționale esecutate cu o rară precizie. Preste tot cultura muzicală în Basarabia e mult superioară celei din Ardeal ceeace ne-a dovedit atât acest cor, cât și cel din catedrală și chiar și cel al preoților, cari la cetenia pentru Mitropolit și Rege cânta atât de maiestos »Doamne miluește«.

Nu pot să nu citez începutul cuvântării venerabilului nostru prezident A. Bârseanu: »Când ne vedem întruniți în această frumoasă sală, Români din opt ținuturi locuite de neamul nostru, nu pot să nu-mi aduc aminte de cuvintele Scripturii: »Iată acum, ce este bun și ce este frumos, fără numai a trăi frații împreună«, și de scena duioasă când protopopul județului Chișinău a spus, că mult au lucrat în acești doi ani ai unirii preoții și învățătorii din Basarabia pentru binele neamului, punând mâinile pe umerile unui simpatic învățător, care ne-a delectat cu un solo dulce dintr'o compoziție populară, a spus: »Noi doi am aflat în comună, la venirea noastră acolo 22 crâșme și o singură școală, iar acum am ajuns să avem 2 crâșme și 3 școli.« Faptele vorbesc.

(Va urma).

Vorbe înțelepte despre parlament. Cu ajutorul Domnului am ajuns, să știm deschis Sfatul mare național, parlamentul Românilor din fosta Ungarie, cari în mod artificial am fost scoși din cadrele vieții parlamentare.

La începutul acestei vieți parlamentare credem, să facem un bun serviciu, încreștând vorbele înțelepte despre parlament ale unui mare cugetător, ale scriitorului englez Carlyle. El spune următoarele:

»Parlamentul, după cum arată însuș termenul, este un aparat de vorbire; dar nici în Parlament nici aiurea vorbirea nu este, în niciun chip funcțiunea esențială. Punctul principal, pentru orice Parlament, ca și pentru fiecă om este nu să-ți expui frumos părerea, ci să ai o părere bună și dreaptă, care să merite a fi exprimată. Silește-te să-ți faci o părere adevărată, ai să isbutești să o spui într'un fel oarecare, mai bine sau mai rău, și are să fie o binecuvântare pentru toate fapăturile. Aibi o părere falsă și spune-o cu glas de inger, la ce ar folosi? Cu cât o vei spune mai bine, cu atât va fi mai real!«

Noul nunciu al Poloniei D. Achit Rato, nunciu al Sf. Scaun a remis președintelui republicii Poloniei, actele sale de acreditare, ca nunciu al Poloniei.

Populația ia făcut o entuziastă manifestație pe străzile Varșoviei.

— **Guvernul englez** — după Progresul din Londra — a hotărât să înființeze curți statariale în toate orașele. Aceste curți vor judeca pe scumpitorii de articli, pe comercianții intermediari și pe cămătari.

— **Londra** se pregătește să sărbătorească gloria învingătorilor. Se tac mari pregătiri, pentru ca serbarea să aibă un aspect cât mai grandios. Va avea loc o mare defilare de trupe la care va lua parte Generalul Parashing și Mareșalul Foch.

— **Socialistul suedez** Brauting împreună cu Henderson, cunoscutul socialist englez, au sosit la Berna, de unde vor merge la Lucerna spre a face pregătirile necesare pentru deschiderea celui de al treilea congres al Internaționalei.

(Ag. Dacia).

— **Jugoslavia** a fost primită ca membru în tribunalul internațional, care are să judece pe ex-Kaizerul Wilhelm.

— **Germanii** evacuând Lituania au comis în decursul retragerii diferite atrocități, au dat foc satelor, au omorât pe locuitori și au asvârlit în aer cazarma Kovno.

— **În Anglia**, Camera comunelor a hotărât, ca timp de doi ani de zile să nu fie primit pe pământul englez nici unul din supușii statelor cu cari Britania a fost în războiu.

— **Monumentul lui Bismark** din Knivsborg — după cum anunță ziarul din Berlin — a fost transportat la Rentburg. Motivul e, că pangermanii cred, că prezența trupelor Antantei în Knivsborg, care cade în zona unde se va ținea plebiscitul, ar constitui o ofensă pentru Bismark.

— **Proiectul despre** dreptul de vot al femeilor în Franța, care a fost primit în Parlament, a fost respins de Senat.

— **La Budapesta** a sosit colonelul I. Wedgwood trimis din partea socialistilor englezi. Misiunea lui e să se pună în legătură cu socialistii unguri și să studieze situația. (Ag. Dacia)

— **Camera franceză** la propunerea lui Clemenceau a hotărât să nimicească întăriturile dela Breste, Belfort, Toulon, Verdun și alte întărituri, pentru că nu mai au nevoie de ele.

— **Trupele bolșeviste** în urma înfrângerii de către armata română sunt foarte deprimare. Majoritatea soldaților roșii depun

armele și se duc la Șopron unde Lt. colonelul Harkány a înființat o armată aibă cu care va porni contra Budapestei, unde domnește o anarhie completă.

— **Fosta împărăteasă** a Germaniei a intervenit pe lângă Regina Olandei, rugând-o ca la rândul ei să intervie pe lângă Regina Angliei pentru a se renunța la extradarea și judecarea Kaizerului.

— **D. Ossonaich** delegatul orașului Fiume, la Conferință, a trimis d-lui Clemenceau o protestare contra memoriului prezentat de delegația sârbo-croato-slovenă, și contra amestecului croaților în chestiunile interne ale orașului.

— **D. Nelson Pago**, ambasadorul Americii la Roma, reîntors în Statele-Unite, a acordat un interview asupra situației din Italia. Ambasadorul american a declarat între altele că Italia suferă de o lipsă teribilă de alimente, de cărbuni și de mijloace de transport. Totuși bolșevismul n'a putut progresa în Italia. Chestiunea Fiume însă a păgubit foarte mult pozițiunea Americii în Italia.

— **Invitare.** Senatul școlii române din Reghin-săseșc are onoare a vă invita la *petrecerea de vară*, ce se va aranja, în sfârșit după atâția ani, de nou, la 10 August 1919 în Pavilionul din promenada orașului Reghin. Începutul la 9 ore seara. Intrarea: de persoană 10 cor., în familie 6 cor. de persoană. Suprasolviri se vor chita cu mulțumită Reghin, la 15 Iulie 1919. Aranjatorii.

Bibliografie.

A apărut No. 24 al revistei săptămânale »Insemnări Literare«. Jerife de M. Sadoveanu; Intunec, Demostene Botez; Primul meu bagaj literar, Artur Gorovei; Reîntorcerea, Teodor Scorțescu; Directive în literatura contemporană, Mihail D. Relea; Portretul, C. Narii și diferite recenzii și dări de seamă. De vânzare pretutindeni. Prețul 1 leu, abonamentul 40 lei, str. Mârzescu 23 Iași.

Biroul de cenzură face încă odată atent onoratul public, că va cenzura și speda nu mai acele epistole, cari nu vor fi mai lungi de 2 pagini obișnuite, vor fi scrise legibil și se vor da la postă în plic deschis, toate celelalte vor fi nimicite.

Numărul cenzurat de: AUGUSTIN POPA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.

Informațiuni.

— **Consiliul suprem aliat** s'a întrunit Vineri d. a. S'a discutat fixarea definitivă a clauselor desarmării ce trebuie înscrise în tratatul cu Bulgaria.

Subcomisiunea care s'a ocupat de afacerile jugo-slave și române s'a întrunit Vineri dimineața, iar comisiunea din Spitzberg d. a.

— **Predarea bazinei Saar.** Tratatul dintre guvernul german și cel francez în privința predării minelor din Saar a început Mercuri la Saarbrücken. Din partea Germaniei iau parte la negocieri mai mulți funcționari din Ministerul de comerț al Prusiei. Se studiază și chestiunea până la ce punct urmează să fie luați funcționari minieri germani de administrație franceză.

— **Bancnotele** de 10, 20, 50, 100, 1000 și 10,000 de coroane, cari au rămas neșampilate se pot stampila din nou începând cu 28 Iulie până în 28 August 1919.

Vor putea fi prezentate numai la băncile din sedine, în cari au funcționat comisiunile județane de stampilare. Aici bancnotele vor fi schimbate în bancnote stampilate, subtrăgându-se ca taxă de stampilare 2%.

— **La Stockholm** urmează tratative între delegații Estoniei Litvaniei și Ucrainei, pentru înfăptuirea unei alianțe politico-militare. Tratatul va fi iscălit încurând.

— **Guvernul sârb** a convocat pentru ziua de 5 August Marele sfat național al Iugoslaviei. Se va discuta între altele și noua constituție a țării.